

Att kommunicera med hjälp av kulturtolk

En metodhandbok

Att kommunicera med hjälp av kulturtolk

En metodhandbok

Text: Vibeke Bing, Bodil Frey
och Eva Eckerbrant
Layout: Maria Wångersjö

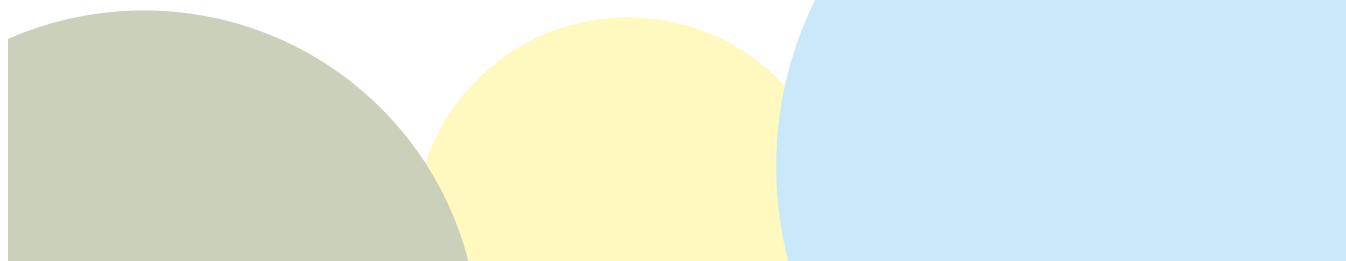
© Föreningen Tidigt
Föräldrastöd 2022

Innehåll

1	Till dig som möter nyanlända eller utrikes födda	4	7	Vad är – och vad gör – en kulturtolk?	19
	Här berättar vi vem vi vänder oss till med denna skrift.			Vi går igenom några av kulturtolkens många olika roller.	
2	Vi som tagit fram skriften	5	8	Att arbeta med kulturtolk	25
	Möt föreningen Tidigt föräldrastöd.			Förberedelser, genomförande och riktlinjer	
3	Syfte och mål	6	9	Att tänka på inför samarbetet med kulturtolk	29
	Vad hoppas vi uppnå med denna skrift?			Frågeställningar som är bra att fundera igenom.	
4	Vad säger forskningen?	7		Källor	30
	Dubbel språklig och kulturell kompetens är en framgångsfaktor.				
5	Att möta det nya	9		Vill du anlita en kulturtolk?	31
	Vad möter den som byter land och kultur?				
6	Att kommunicera över språkliga och kulturella gränser	13		Möt författarna	
	Vad kan vara bra att känna till om kulturmöten?			<i>Se baksidan</i>	

Du som möter nyanlända eller utrikes födda

1 Den här skriften riktar sig till dig som arbetar inom offentlig sektor och i ditt dagliga arbete möter utrikes födda, i möten där det kan uppstå svårigheter att kommunicera på grund av språkliga hinder eller olika erfarenheter och förväntningar.

Du kanske arbetar inom socialtjänsten, på en familjecentral, inom förskola, skola, hälso- och sjukvården eller liknande verksamheter som skulle kunna ha nytta av att underlätta kommunikationen med hjälp av kulturtolkar.

En **kulturtolk** är något annat än en **språktolk**. Kulturtolken har visserligen samma språk som den utrikes födda personen – men i rollen ingår också att översätta och förklara även kulturella aspekter i mötet med det offentliga Sverige. Det borgar för ett jämlikare möte och minskar risken för missförstånd och misstro. Istället ökar chansen för tillit och ömsesidig förståelse.

Kulturtolk och **brobyggare** är två begrepp med samma innebörd. I denna skrift har vi valt att använda begreppet **kulturtolk**.

Vi som tagit fram skriften

2 Vi som tagit fram denna skrift är verksamhetsledare och kulturtolkar i den ideella föreningen **Tidigt Föräldrastöd**. Det är en förening med bas i nordöstra Göteborg som utvecklar verksamheter och projekt som bidrar till jämlikhet i hälsa och en bra start på föräldraskapet och på barns liv.

Vi vill även sätta fokus på familjer/ mammor med särskilt behov av socialt nätverk, integrationshjälp eller stöd i svåra situationer. Vi vill stärka det tidiga och förebyggande arbetet och motverka den rädsla för socialtjänst och andra myndigheter som finns hos många nyanlända föräldrar, och även hos en del utrikes födda föräldrar som bott här en längre tid.

Under 2020 inledde föreningen ett arbete med att utforma en utbildning för Kulturtolkar/Brobyggare. Detta gjordes inom ramen för projektet **Starka mammor – en nyckel till integration**, som finansierades av Allmänna arvsfonden.

Vi som är verksamhetsledare i föreningen har mångårig erfarenhet av att arbeta som chefer och verksamhetsledare inom offentliga och ideella verksamheter i mångkulturella områden.

Vi som är kulturtolkar i föreningen har egna erfarenheter av migration och av att vara förälder i nytt land. Vi har erfarenhet av att arbeta som kulturtolkar i många olika sammanhang.

I våra olika roller har vi sett hur stor betydelse en kulturtolk kan ha för en nyanländ förälder i mötet med samhällets olika verksamheter. Med hjälp av kulturtolkar har vi inom föreningen **Tidigt föräldrastöd** utvecklat samarbetsmetoder med verksamma inom socialtjänst, familjecentral, förskola och skola.

Syftet har varit att ge stöd och information till nyanlända föräldrar, i synnerhet mammor, utifrån deras förutsättningar. Vi har även vänt oss till utrikes födda föräldrar med längre vistelsetid i Sverige, eftersom en del av dessa – av olika anledningar – fortfarande efter flera år inte har kunskap om eller känner sig trygga i det svenska samhället.

Läs mer om författarna på sista sidan.

Tidigt Föräldrastöd

Syfte och mål

3 Vår förhoppning är att skriften dels ska ge en förståelse för det behov många utrikes födda har av ett anpassat stöd med dubbel kultur- och språkkompetens, dels ge konkreta tips på hur ett sådant stöd kan utformas på bästa sätt.

Vi vill sprida kunskap om konceptet kulturtolk och visa på fördelarna med att ta hjälp av personer med tvåspråkig och tvåkulturell kompetens i mötet med såväl nyanlända som utrikes födda med längre vistelsetid i Sverige.

Målet är att stärka demokratin och delaktigheten genom att förbättra möjligheterna till integration i samhället och genom att skapa bättre förutsättningar för jämlikhet, inte minst i hälsa.

Dubbel kulturkompetens syftar på att kulturtolken har kunskaper om, och erfarenhet av, både den utrikes föddes kultur och myndighetspersonens kultur.

Dubbel språkkompetens syftar på att tolken talar bägges språk.

Metodhandboken har fokus på kulturtolkens roll i samtal och möten där en förälder möter en svensk myndighetsperson. En kulturtolk kan självklart även vara till stor hjälp i möten med personer som inte är föräldrar, och även i samtal utanför myndighetssfären.

Vad säger forskningen?

4

När vi undersökt forskningsstödet för dubbel språklig och kulturell kompetens har vi, på grund av vår förenings inriktning, fokuserat på sådana insatser som sker inom ramen för föräldraskapsstöd. Föräldraskapsstöd är, enligt Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, insatser, aktiviteter och verksamheter riktade till föräldrar som stärker föräldraförmågan och relationen mellan förälder och barn. Det kan handla om att ge föräldrar kunskap om barnets rättigheter, hälsa och utveckling, att stärka föräldrars relation till varandra eller deras sociala nätverk.

I kunskapsöversikten **Föräldraskapsstöd för nyanlända föräldrar – vad fungerar?** (2019) har författarna och forskarna Annie Frid och Jeanette Olsson sammanställt aktuella rapporter, utvärderingar och forskning rörande föräldraskapsstöd för nyanlända eller utrikesfödda föräldrar. Texten är ett kunskapsunderlag för projektet **Föräldrastöd för nyanlända i Göteborgsregionen**, som 2018-2019 drevs i samarbete mellan Göteborgsregionen och Integrationscentrum i Göteborgs stad. Rapporten lyfter bland annat framgångsfaktorer för föräldraskapsstöd för nyanlända föräldrar och olika metoder som skapar tillit och goda samtal.

Följande slutsatser är hämtade ur denna rapport:

”Flera forskningsstudier visar att dessa föräldrar i låg grad nås av både universella föräldraskapsstöd och riktade föräldraskapsstöd.

En viktig framgångsfaktor för att göra föräldraskapsstödet tillgängligt är antingen att kursledarna har dubbel språklig och kulturell kompetens eller att man har ett dubbelt kursledarskap; en kursledare som står för den kulturella kompetensen och brobyggarfunktionen, och en tjänsteperson från verksamheten som bedriver föräldraskapsstödet och står för förklaringar och fakta kring samhällets system och normer.

Den delade erfarenheten och bakgrunden kan vara en förutsättning för att skapa förtroende.”

”En viktig framgångsfaktor för att göra föräldraskapsstödet tillgängligt är... att kursledarna har dubbel språklig och kulturell kompetens”

”Föräldraskapsstöd innehåller ofta relativt kontroversiella och normativa teman som har en stark anknytning till västerländsk välfärdsstat och individens självständighet i förhållande till familjen. För att göra dessa teman tillgängliga, förståeliga och positivt laddade för föräldrarna behövs en genomtänkt metod.”

”Att ha en dialogform motverkar upplevelsen av att bara få ett budskap till sig om hur föräldrar i Sverige ska vara, och skapar i stället möjlighet till diskussion. En förstående och respektfull förmedling av teman i föräldraskapsstödet stärker föräldrarna och minskar risken att de känner sig hotade och ifrågasatta i sin föräldraförmåga.”

”För att både tillgängliggöra innehållet i föräldraskapsstödet och använda en metod som bygger på samtal är en kulturell och språklig brobyggarfunktion en viktig framgångsfaktor.

Att enbart ha samma kulturella bakgrund som deltagarna är däremot inte tillräckligt. Det krävs också en mycket god kännedom om och förankring i svenskt perspektiv och förmåga att förklara det svenska systemet.”

Läs mer om skillnaden mellan **individorienterade** och **grupporienterade** kulturer i nästa kapitel.

Att möta det nya

5 Den som möter en utrikesfödd möter också en person som gjort den livsomvälvande erfarenheten att ha flyttat (och kanske flytt) från ett land, för att flytta till ett annat land. Om den svenska myndighetspersonen har en grundläggande kunskap om hur det är att komma till ett nytt land kan mötet präglas av en större förståelse och bli mer jämlikt. Oavsett om man har med sig en kulturtolk eller inte i mötet är det värdefullt att själv ha reflekterat över några grundläggande erfarenheter som de flesta migranter bär med sig. I detta kapitel kommer vi att ta upp några av dem.

Att komma till ett nytt land är förknippat med många utmaningar, inte minst om man kommit som flykting och kanske är helt oförberedd på vad som väntar. Man möter inte bara ett nytt samhälle utan även en ny omvärlds syn på en själv, där man förvandlats till en främmande; en invandrare. Att migrera, oavsett orsak, är att mista och att sakna, ibland även sin status och sitt anseende.

Stark stat – eller stark grupp?

Ankomsten till Sverige innebär ofta förväntningar från samhället på att man ska leva på ett annat sätt än man gjorde i hemlandet.

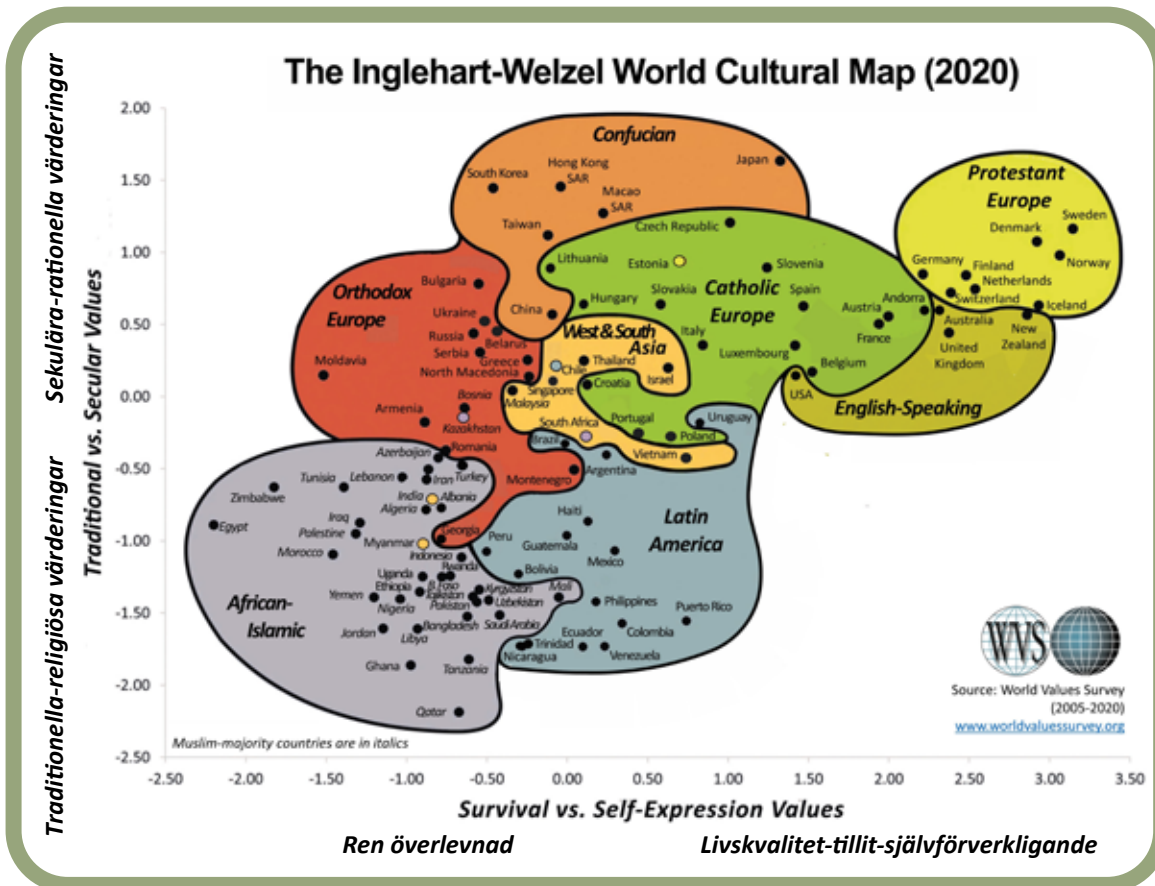
Det svenska samhälle som den nyinvandrade möter baseras på principerna om individens frihet och rättigheter, religionens frånvaro och den sociala tilliten. Det innebär att det svenska samhället skiljer sig från stora delar av övriga världen.

Dessa skillnader beskrivs bland annat i det internationella forskningsprojektet **World Values Survey**, som genom enkäter mäter värderingar hos befolkningen i olika länder och regioner. Svaren tolkas å ena sidan utifrån hur de rör sig på en skala mellan traditionella-religiösa värderingar och sekulära-rationella värderingar, och å andra sidan utifrån drivkrafter som beskrivs som en skala mellan ren överlevnad och livskvalitet-tillit-självförverkligande.

I den kulturkarta som blir resultatet brukar Sverige hamna långt uppe i övre högra hörnet, vilket kan tolkas som att befolkningen i hög grad har sekulära och rationella värde-

”Det innebär att det svenska samhället skiljer sig från stora delar av övriga världen”

ringar (i motsats till traditionella värderingar med religiösa föreställningar och respekt för auktoriteter), och i hög grad drivs av strävan efter självförverkligande (snarare än strävan efter ren överlevnad).

Källa: **World Values Survey** (2005-2020). Läs mer på www.worldvaluessurvey.org.

Många invandrare kommer från länder där staten inte fungerar eller är svag. När staten inte fungerar är den egna familjen, släkten eller gruppen det bästa skyddsnetet. Det är då ofta rationellt att låta gruppens gemensamma normer bestämma hur man tänker och värderar olika saker. I Sverige finns i stället en stark stat som står för ett grundläggande skyddsnet. De enskilda medborgarna måste inte längre förlita sig på familjen, släkten eller gruppen, som därför fått nya roller för många.

För en nyanländ kan det vara ovant att staten ställer krav, och samtidigt kanske den egna gruppen fortfarande bidrar med krav och förväntningar. Olika normer och tanke-mönster möts, och kan ibland kollidera.

Nya familjerelationer

För den som migrerat till ett nytt land kan mycket av det som var självklart och som man tidigare behärskade ställas på ända.

Familjens relationer: Förändringarna som sker under anpassningsprocessen till det nya landet förändrar ofta relationerna i familjen. Föräldrarna förlorar delvis sina gamla roller, mammorna förväntas studera eller arbeta och mannen som tidigare varit familjeförsörjare kanske är arbetslös. Män riskerar att minska i status och kvinnorna får rättigheter som de tidigare kanske saknade.

Barnens roll i familjen: Barnen kommer snabbt i kontakt med samhället genom förskola och skola och lär sig ofta språket snabbare än sina föräldrar. De får där ta del av sina rättigheter och kanske får en större självständighet. Detta kan leda till att barnen får en högre position gentemot föräldrarna. Många föräldrar är redan vid ankomsten oroliga för att samhället ska omhänderta deras barn om de inte uppfostrar sina barn enligt svenska normer och lagar. Detta skapar en osäkerhet och otrygghet i föräldrarollen som påverkar balansen i familjen och som barnen lätt kan utnyttja.

ATT VARA FÖRÄLDER I NYTT LAND

För många nyinvandrade föräldrar betyder det mycket att få stöd att forma en ny föräldraroll som är anpassad utifrån de nya förutsättningarna.

Det handlar inte bara om att få veta hur det svenska samhället och de svenska myndighetspersonerna ser på föräldrars ansvar och barns behov och rättigheter utan även att få möjlighet att samtala om dessa frågor med andra föräldrar i en likartad situation.

Göteborgs stads **Integrationscentrum** har utvecklat en föräldrastödkurs som genomförts med nyanlända föräldrar sedan 2015. Kursen heter **Förälder i nytt land** och är ett komplement till stadens samhällsorienteringskurs. Stödet ges på modersmålet för att skapa så jämbördiga villkor som möjligt. Målet med kursen är att nyanlända föräldrar ska känna

sig säkrare och tryggare i sin föräldraroll. Kulturtolkarna i föreningen **Tidigt Föräldrastöd** har utbildats till kursledare och leder nu kursen på egen hand, på flera språk.

Det är viktigt att stödet sker på ett respektfullt sätt, i dialogform, för att motverka risken att föräldrarna uppfattar sig nedvärderade av majoritetssamhället.

Vår förening hade även förmånen att under åren 2020-2021 följa framtagandet av handboken **Prata med föräldrar – handbok för tillitsstärkande dialog med utrikesfödda föräldrar** (2022). Handboken togs fram inom ramen för projektet **Equalcity**, som var ett tvåårigt EU-finansierat projekt lett av FN:s migrationsorgan (IOM). Materialet vänder sig till yrkesverksamma som möter målgruppen utrikesfödda föräldrar och deras barn.

Handboken ger ett bra stöd i arbetet med att fördjupa förståelsen för de föräldrar vi möter och i strävan att skapa värdegrundsbaserade och tillitskapande dialoger. Vi kan varmt rekommendera materialet.

Materialet **Prata med föräldrar – handbok för tillitsstärkande dialog med utrikesfödda föräldrar** hittar du på internet: goteborg.se/pratamedforaldrar

Inom föreningen **Tidigt föräldrastöd** finns personer som är utbildade som kursledare i **Prata med föräldrar**.

Kommunikation över språkliga och kulturella gränser

6 En nyanländs första möte med det nya landet sker oftast med svenska myndighetspersoner, snarare än med svenska bekanta eller arbetskamrater.

Man kan möta många olika svårigheter i kommunikationen i dessa möten. Språkhinder är givetvis en sådan. En annan är den misstro mot myndigheter som många känner på grund av sina tidigare erfarenheter i hemlandet. Den misstron kan spås på av rykten och okunskap om det svenska samhället.

Ytterligare en svårighet är att mötet mellan den utrikes födda och den svenska myndighetspersonen är ett möte mellan personer med olika kulturell bakgrund. Sådana möten har ofta en dynamik där – kanske osynliga – kulturskillnader, snarare än parternas syfte med mötet, avgör om mötet blir jämställt och givande – eller om det slutar i missförstånd och med klen resultat.

Det är därför viktigt att känna till något av de grundläggande faktorer som är närvarande i just kulturmöten. I detta kapitel kommer vi att gå igenom några av dem.

Vad är kultur?

Kultur är ett mångfasetterat begrepp som innefattar det mesta i mänskligt liv. Det handlar bland annat om traditioner, estetiskt skapande, människosyn, symboler och värderingar. Symboler är både synliga, som språk, gester och klädsel, och osynliga, som uppfattningar om vad som kan anses vara rätt eller fel, skamligt eller hedervärt.

Skillnader i kultur kan innebära att vi har olika verklighetssyn, samhällssyn och människosyn. Kulturen påverkar, medvetet eller omedvetet, vår förståelse av omvärlden och vår syn på vad som är rätt och fel, gott och ont. Vi får våra

Kultur som ett isberg

Musik, mat, kläder
Traditioner och tankar

Beteende, etikett,
hur man hälsar

Medvetet

Omedvetet

Attityder, relation till tid,
religion, känsloutryck

Normer, värderingar,
personlighetsaspekter

kulturella mönster framför allt genom uppfostran och socialisering.

Kultur beskrivs ofta med hjälp av bilden av ett isberg. Det är det osynliga – och ofta omedvetna – i kulturen, det som finns "under ytan", som sitter djupast. Det är ofta detta som är viktigast för oss, och som förändras långsammast.

Kultur är en pågående process

Det är viktigt att vara medveten om att kultur inte är statisk utan genomgår en ständig förändring. Även om mycket är gemensamt finns det också stora skillnader inom en och samma kultur, till exempel mellan ung och gammal, landsbygd och stad, olika utbildningsnivå, skilda ekonomiska förutsättningar, ungdoms- och vuxenkultur, och så vidare.

Kultur är en viktig och betydelsefull del av ens identitet men kulturen kan långt ifrån alltid förklara allt mänskligt beteende eller alla missförstånd och konflikter. Missförstår eller pratar förbi varandra gör vi ofta ändå – även om alla parter har samma kultur! För att motverka generaliseringar är det viktigt att möta varje människa som en individ och kunna se både kulturella mönster och individuella variationer.

Vad händer när olika kulturer möts?

När vi möter en annan kultur utan att reflektera över våra egna kulturella mönster är det lätt hänt att vi ser vårt eget sätt att se på världen som det självklara och naturliga, så som det "ska vara". Andra sätt att se på världen kan då upplevas som "felaktiga".

Vi lägger ofta omedvetet stor vikt vid den icke-verbala kommunikationen, det vill säga den kommunikation som sker utan språket: gester, hand- och huvudrörelser, miner och uttryck. I denna icke-verbala kommunikation kan det direkt uppstå komplikationer om man betar sig annorlunda.

Till exempel skiljer det sig åt hur vi hälsar (tar i hand, kysser på kind, kramas, bugar). Det kan skilja mellan kulturer, men det kan också skilja inom en kultur (även den svenska) beroende på om det är en man eller kvinna vi möter, hur formellt mötet är eller om vi känner personen sedan innan. Avståndet vi står på (den personliga zonen) när vi pratar är också viktigt. Detta är bara ett par exempel av säkerligen tusentals. Det svåraste att lära sig i en ny kultur är ofta just de osynliga koderna.

Jonas Stier tar i boken **Kulturmöten** även upp andra faktorer som kan påverka mötet:

- Om man har vana från hemlandet att leva sida vid sida med olika etniska och religiösa grupper (homogena eller heterogena länder)
- Hur stor den kulturella närheten eller avståndet är mellan kulturerna
- På vilken plats man träffas (på vems territorium)
- Syftet med kontakten
- Skillnader i status och maktförhållanden
- Kontaktens längd och varaktighet (om man kan ses flera gånger och lära känna varandra)

Hur hälsar du? Skiljer det sig åt om det är en man, en kvinna, någon du mött en gång, någon du känner väl? Hur har du lärt dig de olika sätten att hälsa? Hur lär du dig att hälsa om du befinner dig i ett annat land?

I handboken **Prata med föräldrar** lyfts de offentliga verksamheternas ansvar för att undanröja hinder för och respektera, skydda och uppfylla de mänskliga rättigheterna. Det handlar om att aktivt motverka föreställningar om att en part är den hjälpande och den andre parten den (passivt) mottagande i människors möte med de offentliga myndigheterna. Människan ska stärkas i sin egenmakt och "ses som en aktiv utformare av sitt eget liv och som expert på sin egen situation."

Vad tror du själv att du skulle ta efter om du skulle leva med din familj i ett väsentligt annorlunda samhälle?

Att ta seden dit man kommer är ett vanligt talesätt. Men vilka seder är man beredd att ta efter och vad är man beredd att släppa av sina ursprungliga seder?

Vad händer i kulturkrocken?

Kulturkrockar uppstår ofta på grund av bristande kunskap och fördomar om varandras person, beteende, värderingar, livssyn eller religiösa uppfattningar och tankesätt.

Att inte ha ett gemensamt språk att kommunicera på kan skapa språkförbistring och leder lätt till missförstånd.

Om man inte känner till den andres osynliga regler och sociala normer kan mötet bli negativt redan från början.

Ett exempel är den kulturella uppfattningen om punktlighet: Att inte komma i tid till mötet väcker ibland stark irritation hos svenskar och ses som ett tecken på bristande respekt, medan det kan ses som helt acceptabelt i andra kulturer (alternativt kan det ses som bristande respekt att inte vara beredd att vänta in den andre). Ett annat exempel på när vi feltolkar icke-verbala signaler är när en person tittar ner på grund av blyghet eller artighet, medan det av den andre uppfattas som oartighet.

Det kan vara extra svårt att "göra rätt", utifrån den andres perspektiv, i en ny och okänd situation.

Ibland går man också in i mötet med stereotypa och fördomsfulla uppfattningar om varandra och negativa förväntningar.

En kulturkrock behöver inte ha formen av att två personer möts. Ett exempel är skolan: Om skolans och föräldrarnas värderingar skiljer sig mycket åt kan utrikes födda föräldrar känna sig otrygga med att exempelvis lämna sina barn till svensk förskola och skola.

Fördom betyder **att döma före**, det vill säga att ha en förutfattad mening och att göra en felaktig generalisering, redan innan man mött den andre personen.

Interkulturellt förhållningssätt som arbetsmetod

Vad vi har för människosyn, förhållningssätt och förkunskaper påverkar hur vi lyckas i mötet. Det gäller självklart båda parter.

Ett sätt att ta sig an möten mellan kulturer är det interkulturella förhållningssättet. I handboken **Prata med föräldrar** beskrivs ett interkulturellt samhälle som ett samhälle som präglas av jämlika möten där människor samspelar i stället för att bara samexistera.

Interkulturell kommunikation handlar då om *”ett öppet och respektfullt åsiktsutbyte mellan individer och grupper från olika kulturer som leder till en fördjupad förståelse för den andres världsuppfattning”*. (Europarådet 2007).

Att arbeta med ett interkulturellt förhållningssätt innebär att bygga broar mellan människor och kulturer och skapa förutsättningar för goda möten som bygger på ärlig dialog och ömsesidig förståelse och respekt. För att uppnå det krävs tid och utrymme för meningsutbyte och meningsskapande kommunikation. Genom öppenhet och nyfikenhet kan man ta del av varandras världar och att försöka känna igen sig i det som känns annorlunda.

Det interkulturella förhållningssättet förutsätter en hög grad av förmåga till självreflektion. Man kan till exempel fråga sig själv: ”Varför tänker jag som jag gör? Varför reagerar jag som jag gör? Vad är det jag stöter mig på? Hur agerar jag då? Hur kan jag lära mig att förstå den andre?”

Ofta är det först i mötet med en annan kultur som den egna kulturen blir synlig. Vi behöver arbeta med vår egen självkännet och ”göra det omedvetna medvetet”. Först då kan vi sluta tolka det vi hör och ser utifrån den egna världsbilden och erfarenheten, och i stället våga fråga om det vi inte känner till.

I en interkulturell dialog ingår en vilja att förstå hur världen ser ut ur den andres perspektiv, att acceptera att det finns flera verklighetsuppfattningar och en öppenhet för att ibland förändra den egna uppfattningen.

Man kan inte lära sig om alla kulturer men man kan mötas med respekt, empati och nyfikenhet.

Interkultur:
Processer där människor med olika språk och kulturer kommunicerar och interagerar med varandra

Nationalencyklopedin

”Mina tankar om en annan människa säger mer om det som finns inuti mig själv, än vad som finns i den andre.”

*Kay Pollak,
regissör och
författare*

Att skapa tillit och förtroende

Det kan ibland framstå som att integration är den enskilde nyanländes ansvar, och att graden av framgång i integrationsprocessen beror på den enskildes möjlighet eller vilja att anpassa sig. Det finns dock forskningsstöd för att det framför allt är mottagandet och bemötandet i det nya landet som är avgörande för möjligheten till en lyckosam integration. Respekt, acceptans, tolerans, positiva (högt ställda) förväntningar, öppna dörrar och individuellt bemötande är avgörande för att ge människor med annan bakgrund likvärdiga möjligheter i det nya landet.

Positiva och högt ställda förväntningar kan också formuleras som att man i mötet ser på människor som självständiga och ansvarstagande individer, något som bland andra forskarna Katarina Mlekov och Gill Widell konstaterat i boken *Hur möter vi mångfalden på arbetsplatsen?*.

Att förstå och bli förstådd

Hälsa är ett mångfacetterat begrepp. Det handlar om att ha resurser för att vardagen ska fungera fysiskt, socialt och psykologiskt. Inom folkhälsoarbetet och vården uppmärksammas betydelsen av människors förmåga att få tag på, förstå, värdera och använda sig av hälsoinformation. Detta kallas för **hälsolitteracitet** och hänger ihop med en persons livssituation, sammanhang, bakgrund, mående, kultur och omgivning. Den påverkas även av vårdens utformning. Utgångspunkten är att människan själv kan fatta beslut som gynnar hälsa och välmående. Det gäller att förstå vad doktorn syftar på, tolka information på TV eller rätt tolka rykten. Hälsolitteracitet är enligt Skolverket också en viktig del av skolans arbete.

Oavsett om det handlar om till exempel sjukvård, barn- och mödrahälsovård eller socialtjänst är det avgörande att förstå patienten/klientens/förälderns behov och anpassa bemötandet utifrån den enskildes förutsättningar.

Trots medvetna arbetssätt och samtalsmetoder finns det situationer då detta inte är tillräckligt för att kunna ge en likvärdig service, nå den nyanlände med information och stöd och skapa en ömsesidig förståelse. Med en grundläggande förståelse för kulturmötets utmaningar kan man se att de hinder som finns inte alltid kan överbryggas genom att enbart anlita en språktolk. Här kan en kulturtolk vara ett bra alternativ eller komplement.

Språktolk:

Översätter enbart det språkliga, ord för ord. Det ingår inte i yrkesrollen att till exempel förklara ord, begrepp och kulturella och samhälleliga företeelser.

Vad är – och vad gör – en kulturtolk?

7 En **kulturtolk** är en person som har samma språk och kultur som den utrikes födda personen och som kan översätta och förklara även kulturella aspekter. Kulturtolken har dessutom oftast en egen erfarenhet av migration eller flykt och erfarenhet av att leva ett vardagsliv i Sverige. Det har skapat en förståelse för vad som kan utgöra hinder för personer med samma erfarenheter av ursprungslandets kultur, värderingar och samhällssystem.

En kulturtolk har som uppgift att bygga broar mellan människor och kulturer, vilket kräver att kulturtolken är väl insatt i hur det svenska samhället fungerar och behärskar både svenska och modersmålet tillräckligt bra. Kulturtolken behöver kunna använda samtalsmetoder och arbets sätt som är situationsanpassade, och behöver dessutom ha ett interkulturellt förhållningssätt och en respektfull människosyn.

Kulturtolken ska också ha god kunskap om och förståelse för tjänstepersonens roll och uppdrag och kunna förklara det för den utrikes födda. Det kan handla om att förklara att ett negativt besked eller beslut inte fattas av myndighetspersonen på grund av dennes brist på förståelse eller empati utan att det är regelverket eller lagar som styr. Kulturtolken får ofta förklara och reda ut missförstånd och behöver ha en utvecklad diplomatisk förmåga.

Syftet med att använda sig av kulturtolk i kommunikationen är att få hjälp att översätta och förklara – men också att få möjlighet att bättre förstå den utrikes föddes situation och hitta sätt att skapa tillit och förtroende.

Kulturtolken förmedlar inte bara information utan är också en viktig kunskapskälla att ösa ur för myndighetspersonen. Att samtala med kulturtolkar om deras erfarenhet ger värdefull kunskap. Hen kan förklara för myndighetspersonen

Föreningen **Tidigt Föräldrastöd** har tagit fram en grundutbildning för kulturtolkar. Läs mer på tidigtforaldrastod.se.

vad som kan vara känsligt eller svårt att acceptera och vad som skapar misstroende och rädsla.

En kulturtolk är också indirekt en förebild (role model) och ett gott exempel på att det går att ta sig in i det svenska samhället, få ett arbete och en betydelsefull roll. Det faktum att kulturtolken själv har gått igenom processen skapar trovärdighet. Det signalerar att tips och råd är baserade på fakta och inte, som ibland kan vara fallet, på rykten och hörsägen.

Kulturtolken måste lära sig hantera vissa svårigheter. En är att hamna i en mellanposition där myndighetspersonen uppfattar kulturtolken som företrädare för sitt ursprungslands kultur och värderingar, samtidigt som den utrikes födda uppfattar kulturtolken som någon som står på myndighetens sida och "blivit svensk". Det misstroende som den utrikes födda personen eventuellt känner gentemot det svenska samhället riskerar att föras över på kulturtolken.

Kulturtolkens roll och arbetssätt beror mycket på vem som är uppdragsgivare. Om kulturtolken till exempel arbetar på en familjecentral är denne själv anställd av det offentliga, en del i arbetslaget och arbetar med ett tydligt uppdrag. Arbetar kulturtolken däremot i en ideell förening och blir ombedd av en privatperson att hjälpa till med en myndighetskontakt och följa med på ett besök, blir rollen snarare att vara stödperson. I andra sammanhang kan kulturtolken snarare vara en neutral part i samtalet; en brobyggare. Rollen kan också i vissa situationer likna medlarens, då kulturtolken medlar mellan två personer med olika erfarenheter, kulturer och status.

Samtalsmetoden som kulturtolken använder varierar också beroende på situation.

Det är önskvärt att myndighetspersonen, kulturtolken och den utrikes födda personen i inledningen av samtalet är på det klara med vilken roll kulturtolken har och vilken samtalsmetod som kommer att eftersträvas.

Kulturtolken som kursledare

Inom föreningen **Tidigt Föräldrastöd** är kulturtolkarna även i stor utsträckning kursledare. De kan lägga upp kurser på egen hand, utifrån behov och önskemål från deltagarna, i ämnen som rör kvinnors hälsa, föräldraskap, samhällsinformation mm. Kurserna hålls då, fysiskt eller digitalt, på

Läs mer om **samtalsmetoder** i källförteckningen på sidan 30.

det egna språket och oftast med svenska myndighetspersoner inbjudna. Vid dessa tillfällen tolkas information, frågor och svar.

Kulturtolken kan även, efter utbildning, leda kurser som utvecklats av en annan part. De kan också dela kursledarskap i en tvåspråkig utbildning. Kulturtolkarna i **Tidigt föräldrastöd** har till exempel själva och på sitt modersmål lett föräldrautbildningen **Förälder i nytt land**, som tidigare enbart erbjöds i Göteborgs stads regi. De har också haft delat kursledarskap i utbildningen **ABC** (Alla Barn i Centrum) i samarbete med personal på familjecentraler.

Kulturtolken som informatör och kommunikatör

Kulturtolkar är viktiga informatörer och kommunikatörer i olika sammanhang. Det är ofta svårt att nå ut med skriftlig information och därför arbetar kulturtolkarna främst med muntlig kommunikation som ger möjlighet till frågor och förklaringar.

Kulturtolkarna anlitas ofta som hälsoinformatörer. Ett närliggande konkret exempel är kommunikationsuppdraget under coronapandemin.

KULTURTOLKAR FICK VIKTIG ROLL UNDER CORONAPANDEMIN

När coronapandemin bröt ut våren 2020 fick föreningen **Tidigt Föräldrastöds** kulturtolkar uppdraget att informera på olika språk i nordöstra Göteborg. Uppdraget omfattade ca 500 timmar per månad, fördelat på 20 kulturtolkar som talade språken arabiska, somaliska, persiska, dari och tigrinja.

Information gavs på många olika sätt: Genom att stå med informationsbord på olika torg och allmänna platser, genom sociala medier och genom telefonsamtal med enskilt stöd. Dessutom hjälpte de personer att kontakta vården och 1177 om det var svårt för dem på grund av språket. Det blev många trepartssamtal med tolkning av kulturtolkarna. Ibland tog de också promenader med äldre personer som inte vågade sig ut på egen hand.

Angered: Stadsdel i nordöstra Göteborg med cirka 55 000 invånare. Över hälften av Angereds befolkning är född utomlands.

Uppdraget kom från **Angereds Närsjukhus** och **Angereds stadsdel**. Det handlade inte bara om att nå ut med information till de som var svåra att nå på annat sätt, utan också om att kommunicera tillbaka till uppdragsgivarna vad folk hade för problem och kunskapsluckor, om missuppfattningar som fanns, om kritik mot den svenska strategin, om svårigheter i kontakt med vården med mera.

Kulturtolkarna hade regelbundna digitala möten med uppdragsgivarna som gjorde att uppdraget utvecklades utifrån nya behov som identifierades.

DIGITALA ARBETSSÄTT: HÄR FÖR ATT STANNA

Corona-pandemin visade på ett behov att hitta metoder att nå ut till grupper som drabbades hårdare av sjukdomen och som var svårare att nå med vanliga informationskanaler.

I inledningsskedet av pandemin 2020 utvecklade kulturtolkarna i föreningen **Tidigt Föräldrastöd** snabbt olika digitala metoder för att upprätthålla kontakten med deltagarna och för att kunna bedriva verksamheten vidare. Alla kurser och informationsträffar kunde genomföras via länk och chattgrupper. Filmer spelades in och lades ut på Youtube, och fick följare även utanför Sverige.

Kulturtolkarna instruerade och hjälpte deltagarna att använda den digitala tekniken, vilket till och med ledde till att fler deltagare än tidigare nåddes. Det visade på ett digitalt arbetssätt som till vissa delar troligtvis kommer att fortsätta även efter pandemin, eftersom det ökar tillgängligheten och ger fler möjlighet att delta. I många fall nåddes inte bara fler deltagare, utan också andra grupper av deltagare. För en del visade det sig vara lägre trösklar för att delta digitalt än att delta på plats.

Kulturtolken som rekryterare och informatör

Kulturtolken kan med fördel ha uppgiften att rekrytera deltagare till informationsmöten och kurser. Genom sitt arbete får hen ofta kontakt med många och kan lätt ge personlig inbjudan och motivera nya personer att delta.

Anledningen att det fungerar bra är, enligt vår erfarenhet, att kulturtolken kan förklara fördelarna med att delta utifrån sin kännedom om den inbjudnes situation och behov. Dessutom kan en sådan personlig inbjudan minska rädslan för att känna sig utanför.

Kulturtolken som stöd i dialogmöten

Kulturtolken kan också ha en betydelsefull roll i dialogträffar mellan å ena sidan samhällets företrädare, exempelvis polis, skola och socialtjänst, och å andra sidan boende, föräldrar och andra grupper med en stor andel utrikes födda.

Kulturtolkarna kan spela en viktig roll inför ett dialogmöte. De når personer i sina nätverk och kan informera och motivera till att delta i dialogerna genom att förklara syftet. Ibland är det kanske deras viktigaste – eller till och med enda – roll i samband med ett dialogmöte.

Efter mötet kan de tydliggöra vad som sades och vad som eventuellt beslutades. Under dialogen tolkar kulturtolken, förklarar och förmedlar frågor och svar. Kulturtolken kan även innan mötet förmedla till myndighetspersonerna vad man lyssnat in och vilka frågor som sannolikt kommer att lyftas, eller behöver lyftas.

Kulturtolken som en permanent tillgång i verksamheten

Ofta får kulturtolken rollen att vara assistent eller medhjälpare, men en erfaren kulturtolk som har goda språkkunskaper och god kännedom om det svenska samhället kanske kommer allra mest till sin rätt om hen är anställd i den ordinarie offentliga verksamheten. Det kan vara på en familjecentral, öppen förskola, skola eller liknande. Då

Hur bjuder man in till ett dialog- eller informationsmöte?

I föreningen **Tidigt Föräldrastöd** har vi gjort erfarenheten att det ofta är mycket mer framgångsrikt med "mun-till-mun-metoden", det vill säga personlig och muntlig information, än mer brett spridda skriftliga inbjudningar eller informationsblad.

finns det goda möjligheter att utveckla ett gott samarbete och arbeta mer långsiktigt för att skapa förtroende och tillit. Kulturtolken kan använda sitt nätverk till att både bjuda in till verksamheten och hålla i information och utbildningar på modersmålet om delar av målgruppen inte kan svenska. Med en kulturtolk anställd i verksamheten kan föräldrautbildningar, föräldramöten med mera erbjudas både på modersmålet och på svenska.

Målet är självklart att de utrikes födda utvecklar sina kunskaper i svenska men inledningsvis krävs att information och utbildning erbjuds på modersmålet för att skapa förståelse och ge samtliga möjlighet till jämbördiga möten och att själva kunna uttrycka sig och delta aktivt.

Att arbeta med kulturtolk

8 För att kunna skapa "det goda samtalet" som strävar efter tillit från den utrikes föddes sida gentemot myndighetspersonen och en ömsesidig förståelse är det en fördel om det finns möjlighet till gemensam planering.

Förutsättningarna varierar självklart. När kulturtolken har anställning inom en offentlig verksamhet finns möjlighet att bygga upp ett gemensamt arbetssätt som utvecklas efter hand. Då utvecklas också en ömsesidig tillit som underlättar samarbetet. Det är en annan situation än när kulturtolken och tjänstepersonen möts tillsammans med den utrikes födde för första gången.

Förberedelser

Vare sig kulturtolken är en del av arbetslaget eller ej är det viktigt att före samtalet tydliggöra vilken roll kulturtolken ska ha vid just detta tillfälle och om möjligt även prata med alla som deltar i mötet om hur mötet ska genomföras och vilka roller var och en ska ha.

Samtalet

- Inled med en tydlig presentation av alla deltagare och deras roller
- Sitt på ett sätt som underlättar treparts-samtalet
- Tala direkt till föräldern
- Tydliggör ramarna: samtalets längd, syftet med mera
- Tänk på att tala klart och tydligt, med korta meningar och återkommande pauser, så att det finns möjlighet för kulturtolken att minnas allt som ska översättas
- Säkerställ ömsesidig förståelse. Stäm återkommande av om föräldern förstått vad du sagt och om du förstått föräldern rätt.
- Kulturtolken kanske märker att föräldern inte uppfattat dig som det varit avsett och behöver då markera det,

Tänk på:

Ett samtal med kulturtolk (eller språktolk) tar längre tid och kräver en viss vana. Det kan ibland handla om begrepp och ord som den utrikes födde inte har ord för och som kräver förklaringar.

till exempel genom att be dig förklara närmare eller genom att säga att hen behöver förklara lite mer och inte bara översätta vad som sägs.

Samtalsmetoder och bemötande

Med inspiration från den så kallade *Teach back-metoden* har Kunskapscentrum för jämlik vård utvecklat verktyget **Förstå mig rätt**. Det är en samtalsmetod som utvecklats för att minska missförstånd mellan patient och personal.

Den går bland annat ut på att patienten och medarbetaren återberättar varandras budskap. Metoden kan med fördel användas även i andra sammanhang än vid vårdsamtal.

Det finns omfattande litteratur som beskriver olika samtalsmetoder och samtalstekniker. Det handlar bland annat om att lyssna aktivt, bekräfta, spegla, sammanfatta, ställa olika typer av frågor (öppna frågor, följdfrågor och så vidare).

Direkt efter källförteckningen finns fler läsrekommendationer om samtalsmetodik.

Etiska riktlinjer

Kulturtolken ska följa de etiska riktlinjer som gäller hos den arbetsgivare som kulturtolken har sin anställning hos.

I den etiska hållning som följer av uppdraget som kulturtolk ingår att kulturtolken har tystnadsplikt. Det kulturtolken får veta av en privatperson är ett förtroende som kulturtolken inte får berätta vidare om inte personen ger ett uttryckligt tillstånd.

I anställningsavtal kan tystnadsplikten regleras på samma sätt som med andra yrkeskategorier med tystnadsplikt. Har kulturtolken däremot ett tillfälligt, eller till och med ideellt, uppdrag, kan det vara en av de aspekter som man tar upp före mötet där kulturtolken ska medverka.

I en dilemmasituation bör kulturtolken stämma av med sin verksamhetsledare, utan att nämna namn och personuppgifter.

En privatperson kan ge kulturtolken tillåtelse att lämna privata uppgifter till en myndighet eller till hälso- och sjukvården.

Undantaget från tystnadsplikten är vid misstanke om att ett barn far illa. Är en kulturtolk anställd inom tex sjukvård,

Samtalsmetoden Förstå mig rätt:
www.vgregion.se/jamlikvard

Tips för bra bemötande:
www.angeredsnarsjukhus.se
(format lämpligt för utskrift)

socialtjänst eller skola finns det en anmälningsplikt. I övriga fall säger lagen att alla som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla det till socialnämnden. Som privatperson finns möjligheten att vara anonym, men det förutsätter att man inte berättar vem man är när man kontaktar socialtjänsten.

Kulturtolken ska också vara medveten om sina gränser och inte svara på frågor som hen inte har kunskap om. Kulturtolken ska då hänvisa till rätt instans eller hjälpa klienten att hitta rätt svar.

Det ingår i kulturtolksrollen att se båda sidor. I de flesta fall är kulturtolken en brobyggare som ska vara behjälplig både för den nyanlända personen och för det svenska samhället.

Att sätta gränser

Målsättningen med kulturtolkens uppdrag är att ge "hjälp till självhjälp" och att stärka den andres förmåga att successivt kunna klara sig själv i kontakt med myndigheter med mera.

Kulturtolken möter ofta personer som behöver mycket stöd och hjälp och som har svårt att själva lösa problem med myndigheter, boende, ekonomi, hälsa, familjerelationer och mycket annat. För att kunna hjälpa en annan människa som är i ett utsatt och sårbart läge krävs att man kan skapa en relation och ett förtroende. Detta innebär att kulturtolken har stora förväntningar på sig från personer med samma kulturella bakgrund.

Egen stark drivkraft att hjälpa sina medmänniskor och egen erfarenhet av och insikt om den nyanländes behov av stöd och hjälp kan göra det svårt för kulturtolken att sätta gränser och enbart arbeta "på kontorstid". Det kan också bli psykiskt belastande att möta personer och familjer i akut kris, där man tar med sig deras problem och funderar på dem på fritiden. Att ständigt vara tillgänglig är självklart ohållbart i längden och skapar stress. Detta är något som kulturtolken själv och dennes uppdragsgivare behöver vara vaksam på.

Något som underlättar för den enskilda kulturtolken är om det finns kollegor som talar samma språk och som hen kan dela arbetet med. Det är också viktigt att kulturtolken

Socialtjänstlagen, 14 kap, 1 c §:

Var och en som får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa bör anmäla detta till socialnämnden.

Lag (2012:776)

får stöd av sin arbetsledare och möjlighet till samtal när hen möter svåra situationer i arbetet, eller behöver diskutera hur insatser för en kontaktperson behöver hanteras eller begränsas.

Att arbeta med både kulturtolk och språktolk

I vissa möten där en språktolk är närvarande kan även en kulturtolk närvara i rollen som stödperson, om den utrikes födde har uttryckt önskemål om det eller om det finns anledning att tro att det behövs för att skapa ett jämställt och givande möte.

Språktolkens uppgift är endast att översätta exakt det som båda parter säger, och det ingår inte i dennes roll att förklara eller tydliggöra. Språktolken känner ofta inte till personens bakgrund eller syftet med mötet och kan inte förbereda personen genom att skapa en förståelse.

Kulturtolken har däremot ofta redan byggt upp en relation med personen och skapat en tillit. Hen kan även kontakta personen innan mötet med myndighetspersonen och informera om hur mötet kan förväntas gå till.

Viktigt är också att kulturtolken kan samtala med personen efter mötet för att prata igenom vad som egentligen sades och vilka konsekvenser det som framkom på mötet kan ha. Personen har också möjlighet att kontakta kulturtolken efter mötet för att få fortsatt stöd. Det är vanligt att man som kulturtolk hjälper personer att fylla i blanketter och översätta myndighetsbrev och protokoll, vilket en språktolk inte gör.

Inför eller i början av ett möte där både språktolk och kulturtolk är med är det viktigt att klargöra för alla närvarande vilka roller de olika personerna har vid detta möte, och vilka den utrikes födda kan kontakta efteråt.

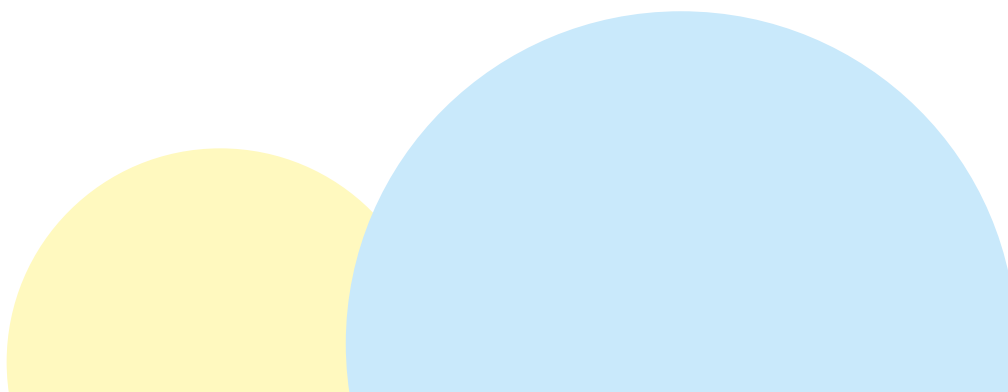

Att tänka på inför samarbetet med kulturtolk

9 Hittills har vi lyft många fördelar med att arbeta med kulturtolk. Det ställer dock också krav på ett lite annorlunda sätt att arbeta. Det tar längre tid samtidigt som möjligheten till ömsesidig förståelse är större. Samarbetet kan bli mer givande om du och ditt arbetslag reflekterat kring era behov och utmaningar innan ni beslutar er för att anlita en kulturtolk, och därefter inför samtalet där kulturtolken ska medverka.

Fundera till exempel utifrån dessa frågeställningar:

- Vad har du själv för erfarenheter av att arbeta med kulturtolk? Positiva och negativa?
- Hur skiljer sig samtalen?
- Hur förändras din egen roll?
- Upplever du att maktbalansen rubbas?
- Finns det några nackdelar med att använda kulturtolk?
- Kan du till och med uppleva att din roll försvåras?
- Hur ser du att det kan förebyggas?
- Känner du dig trygg med vad kulturtolken säger när hen översätter?
- Vilka situationer kan vara utmanande?
- Vilka frågor /ämnesområden kan vara särskilt känsliga/svåra att tala om?

Källor:

Deltagarversion – Kulturtolksutbildning. (Utvecklad inom ramen för projektet *Starka mammor – en nyckel till integration* i föreningen Tidigt Föräldrastöd.)

Familjen i exil: flyktingfamiljer i interkulturell och psykosocial kontext. Ryadh Al-Baldawi. Studentlitteratur, 2017.

Förstå mig rätt – ett sätt att minska missförstånd. Kunskapscentrum för jämlik vård. Västra Götalandsregionen, 2019.

Förälder i nytt land – Integrationscentrum Göteborgs stad. <https://goteborg.se/wps/portal/enhetssida/integrationscentrum---motesplats-kring-ny-i-sverige/foraldraskap>

Föräldraskapsstöd för nyanlända – vad fungerar?

Jeanette Olsson & Annie Frid. FPU i Väst, Göteborgsregionen, 2019.

Health Literacy: teori och praktik i hälsofrämjande arbete. Karin Ringborg, Ewy Olander, Per Tillgren. Studentlitteratur, 2014.

Hur möter vi mångfalden på arbetsplatsen? Mlekov & Widell. Studentlitteratur, 2003.

Kulturmöten – En introduktion till interkulturella studier. Jonas Stier. Studentlitteratur, 2019

Kulturgrammatik. Gillis Herlitz. Uppsala Publishing House, 1999.

Prata med föräldrar – handbok för tillitsstärkande dialog med utrikesfödda föräldrar. Framtagen av FN-projektet Equalcity, 2022. Material kopplat till handboken Prata med föräldrar: goteborg.se/pratamedforaldrar

Riva hinder – Ett verktyg för mer jämlik vård och hälsa genom ökad kulturell medvetenhet. vgregion.se/jamlikvard, 2020.

White Paper on Intercultural Dialogue: “Living together as Equals in Dignity”. Europarådet - Council of Europe, 2007.

Samtalsmetodik – litteraturtips:

Grundläggande samtalsmetodik – en handbok för hjälpare. Richard Nelson-Jones. Studentlitteratur, 2017.

Kommunikation i praktiken – relationer, samspel och etik inom socialt arbete, vård och omsorg. Tim Eide & Hilde Eide. Liber förlag, 2006.

Vill du anlita en kulturtolk?

Kanske ser du efter att ha läst skriften ett behov av att anställa en kulturtolk eller att anlita en kulturtolk för ett avgränsat uppdrag.

Kontakta då gärna föreningens verksamhetsledare **Bodil Frey** för mer information på telefon **073-401 09 77** eller på e-post bodil.frey@tidigtforaldrastod.se

Föreningens hemsida:
tidigtforaldrastod.se

Möt författarna

Vibeke Bing är socionom, förskollärare och folkhälsovetare med erfarenhet av föräldrastöd och folkhälsoarbete inom kommuner och landsting. Vibeke var under flera år avdelningsdirektör för Barns hälsa på **Folkhälsoinstitutet**. Hon har också haft en central roll i utvecklingen av familjecentraler. Ordförande i föreningen **Tidigt Föräldrastöd**.

Bodil Frey har en bakgrund som doula och förlossningspedagog, och startade år 2008 verksamheten **Doula och Kulturtolk**. Sedan dess har hon arbetat med kulturtolkar som föräldrastödjare i olika föreningar, nu som verksamhetsledare i **Tidigt Föräldrastöd**.

Eva Eckerbrant har en bred erfarenhet som chef inom olika kommunala verksamheter i Göteborgs mångkulturella förorter, bland annat som folkhälsosamordnare, familjecentralssamordnare, grundskolerektor och kulturhuschef. Hon arbetar sedan 2020 i föreningen **Tidigt Föräldrastöd** som projektledare för Arvsfondsprojektet **Starka mammor** – en nyckel till integration.

**ALLMÄNNA
ARVSFONDEN**

